

Rozdział I	
Zasady i metody oceny ryzyka zawodowego	
1. Wprowadzenie	7
Podstawa prawna	7
Zasady przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego.....	7
2. Definicje.....	7
Bezpieczeństwo i higiena pracy	8
Działanie korygujące	8
Działanie zapobiegawcze	8
Identyfikacja zagrożenia	8
Niezgodność	8
Ocena ryzyka zawodowego.....	8
Ryzyko zawodowe	8
Stanowisko pracy	8
Wymaganie.....	8
Zagrożenie.....	8
Zagrożenie znaczące	9
Zdarzenie potencjalnie wypadkowe.....	9
3. Cel oceny ryzyka zawodowego	9
4. Obowiązki pracodawcy i rola służby bhp.....	10
A. Obowiązki pracodawcy	10
Kodeks pracy	10
Kiedy przeprowadzać ocenę ryzyka zawodowego	10
Okresowa ocena ryzyka zawodowego	11
B. Rola służby bhp.....	12
Obowiązki osób wykonujących zadania służby bhp.....	12
5. Przygotowanie oceny ryzyka zawodowego w firmie	12
Polecenie (zarządzenie) pracodawcy o przeprowadzeniu oceny ryzyka zawodowego w firmie	12
Kto powinien oceniać ryzyko zawodowe	13
A. Wykaz stanowisk pracy i ich analiza	13
Rozszerzenie oceny ryzyka zawodowego na pozostałe stanowiska pracy.....	13
B. Charakterystyka stanowiska pracy.....	14
Elementy charakterystyki stanowiska pracy	14
Wykonywane zadania.....	16
Miejsce wykonywania zadań	16
Wykaz wykonywanych czynności	16
Niedogodności	16
Poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego oraz wymagane uprawnienia i predyspozycje	16
Inne osoby, które mogą być narażone na ryzyko związane z charakteryzowanym stanowiskiem pracy	17
C. Dodatkowe informacje	17
D. Zespół do oceny ryzyka zawodowego w firmie	17

Pracownicy nadzoru – kierownicy i majstrowie	17
Kwalifikacje powołanych osób	17
Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego przez podmiot zewnętrzny	18
6. Informowanie o ryzyku zawodowym	18
Sposób przekazywania informacji	18
7. Metody oceny ryzyka zawodowego	18
A. Wybór metody	18
Akceptowalny poziom ryzyka zawodowego	20
B. Metoda PHA (z ang. Preliminary Hazard Analysis) – wstępna analiza zagrożeń.....	20
Parametry ryzyka.....	20
Wzór – metoda PHA	20
Szacowanie parametrów ryzyka	20
Wartościowanie ryzyka	21
C. METODA MATRYCY RYZYKA DLA NIEMIERZALNYCH CZYNNIKÓW ŚRODOWISKA PRACY WG POLSKIEJ NORMY PN-N-18002:2011 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy – Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego	21
Parametry ryzyka.....	21
Szacowanie parametrów ryzyka	21
Wartościowanie ryzyka	22
D. METODA OCENY RYZYKA DLA MIERZALNYCH CZYNNIKÓW ŚRODOWISKA PRACY WG POLSKIEJ NORMY PN-N-18002:2011 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy – Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego	23
Charakterystyka metody	23
Czynniki mierzalne	23
Wartościowanie ryzyka	23
Zmniejszenie poziomu ryzyka	24
Zwiększenie poziomu ryzyka	24
E. Metoda Risk Score (metoda wskaźnika ryzyka)	24
Wzór – metoda Risk Score.....	24
Ocena parametrów ryzyka.....	24
Rozdział II	
Identyfikacja zagrożeń i ocena ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy	
1. Wprowadzenie	29
2. Identyfikacja zagrożeń	29
Lista stanowisk pracy	31
Źródła informacji o zagrożeniach.....	31
Analiza stanowiska pracy	32
Lista kontrolna	33
Przykłady list kontrolnych	33
Sytuacje i czynniki a zagrożenia.....	39
Ergonomia i pracownicy	40
3. Szacowanie i ocena ryzyka zawodowego	40

Parametry oceny ryzyka zawodowego	40
Stopień możliwej straty	41
Wystąpienia zdarzenia niebezpiecznego	41
Prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia	41
Częstość i czas narażenia na zagrożenie	42
Możliwość uniknięcia lub ograniczenia strat	42
Wartościowanie (ocena) ryzyka zawodowego.....	43
Przykłady kart oceny ryzyka zawodowego	43
Rozdział III	
Profilaktyka ryzyka zawodowego	
1. Wprowadzenie	49
Charakter oceny ryzyka zawodowego	49
Efekty oceny ryzyka zawodowego.....	49
Bardzo małe ryzyko zawodowe	49
2. Ocena istniejących środków	
bezpieczeństwa	49
Zminimalizowanie ryzyka zawodowego.....	50
Działania korygujące i działania zapobiegawcze.....	50
3. Rodzaje działań profilaktycznych	50
A. Eliminacja zagrożenia	50
Możliwość wyeliminowania ryzyka zawodowego	50
B. Ograniczanie ryzyka zawodowego.....	51
Możliwość obniżenia poziomu ryzyka zawodowego..	51
Zmniejszanie zagrożenia – zastępowanie	51
Środki ochrony zbiorowej	51
Organizacja pracy.....	52
Środki ochrony indywidualnej	52
Pierwsza pomoc	52
Przygotowanie pracowników	52
C. Wybór sposobu zmniejszenia ryzyka	
zawodowego.....	53
4. Planowanie profilaktyki.....	54
Program naprawczy po ocenie ryzyka	
zawodowego na stanowisku pracy	54
5. Skuteczność profilaktyki	54
Błędy w ocenie ryzyka zawodowego	54
Skutki błędów w ocenie ryzyka zawodowego	55
Nieskuteczność działań profilaktycznych	55
Rozdział IV	
Dokumentowanie oceny ryzyka	
zawodowego	
1. Proces oceny ryzyka zawodowego w firmie	59
Kto powinien oceniać ryzyko zawodowe	59
Wstępna faza oceny ryzyka zawodowego.....	59
2. Dokumenty z przeprowadzonej oceny	
ryzyka zawodowego	60
Dokumentacja dla pracodawcy.....	60
Dokumentacja dla pracownika.....	61
3. Wzory dokumentów z praktycznym	
komentarzem	61
A. Informacja pracodawcy o ryzyku zawodowym	

związanym z pracą w zakładzie pracy	62
B. Informacja o zapoznaniu pracownika z ryzykiem zawodowym	64
C. Karta oceny ryzyka zawodowego wg Polskiej Normy PN-N-18002:2011	66
D. Program naprawczy po ocenie ryzyka zawodowego przeprowadzonej w dniach ... r.	68

Rozdział V

Lista kontrolna procedury oceny ryzyka zawodowego

1. Wprowadzenie	73
2. 21 pytań, na które musicie odpowiedzieć – lista kontrolna	73

Rozdział VI

Problemy praktyczne w 30 pytaniach i odpowiedziach

1. Pracownik wykonujący ręczne prace transportowe – identyfikacja i weryfikacja zagrożeń	79
2. Uprawnieni do przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego.....	80
3. Pracownik fizyczny – konserwator oczyszczalni ścieków – identyfikacja i weryfikacja zagrożeń.....	81
4. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego pracownika administracyjno-biurowego zatrudnionego w dziale kadr	82
5. Aktualizacja oceny ryzyka zawodowego	84
6. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego na stanowisku pracy pracownika zatrudnionego przy pracy na wysokości (stanowisku pracy dekarza).....	86
7. Instrukcja oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy	87
8. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego pracownika niepełnosprawnego na stanowisku pracy z komputerem	90
9. Ocena ryzyka zawodowego w zakładzie gastronomicznym	93
10. Ocena zagrożeń na stanowisku pracy.....	94
11. Ocena ryzyka zawodowego w firmie produkującej substancje rakotwórcze.....	96
12. Montażowe stanowisko pracy – identyfikacja i weryfikacja zagrożeń	97
13. Co robić, gdy w firmie nie przeprowadzono oceny ryzyka zawodowego.....	98
14. Przechowywanie dokumentów oceny ryzyka zawodowego.....	99
15. Centrum dokumentacyjne – identyfikacja zagrożeń	100
16. Zarządzanie ryzykiem zawodowym	

spawaczy	101
17. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego na stanowisku pracy kierowcy samochodu dostawczego przewożącego sprzęt RTV	102
18. Ocena ryzyka zawodowego kobiet w ciąży i karmiących piersią	103
19. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego na stanowisku pracy pływaczki.....	103
20. Charakterystyka stanowiska pracy stolarza obsługującego stołową pilarkę tarczową z posuwem ręcznym i frezarkę dolnowrzecionową.....	106
21. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego na stanowisku pracy sprzątaczk biurowej	108
22. Zadaniowa ocena ryzyka zawodowego	110
23. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego na stanowisku pracy nauczyciela wychowania fizycznego.....	111
24. Informowanie pracowników o ryzyku zawodowym	113
25. Ocena zagrożeń i ryzyka zawodowego na stanowisku pracy pielęgniarki w domu pomocy społecznej dla psychicznie chorych	114
26. Częstotliwość oceny ryzyka zawodowego.....	116
27. Ocena zagrożeń na stanowisku pracy z tomografem komputerowym	117
28. Górnik strzałowy w chodniku węglowym kopalni węgla kamiennego – identyfikacja i weryfikacja zagrożeń	119
29. Ścieżka oceny ryzyka zawodowego w szkole	120
30. Ocena ryzyka zawodowego na stanowisku pracy projektanta przy projektowaniu wspomagany komputerem	121